

## ОСОБЛИВОСТІ ВИБОРУ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ВЕЛИКИХ ПІДПРИЄМСТВ

*Розглянуто особливості впровадження програмного забезпечення при комп'ютеризації бухгалтерської служби великих підприємств*

**Постановка проблеми.** Наш час характеризується стрімким розвитком інформаційних технологій. Все більша частина інформації переводиться з паперу на електронні носії або одразу створюється в цифровій формі, не маючи паперових аналогів. Переваги цього процесу очевидні та не потребують обговорення. Зникає необхідність переконання керівництва відносно основних переваг, які надає підприємству комп'ютеризація його фінансово-господарської діяльності.

При здійсненні комп'ютеризації, підприємство стикається з цілою низкою проблем пов'язаних з вибором програмного забезпечення, оскільки на ринку представлена велика кількість програмних продуктів розрахованих на різні за масштабом, за галуззю діяльності підприємства, а також на комп'ютеризацію лише окремих складових діяльності підприємства або ж комп'ютеризацію усього підприємства. Проблема вибору надзвичайно гостро постає перед керівництвом як новоствореного підприємства, так і вже діючого, оскільки в результаті розширення діяльності або виходу на міжнародний ринок виникає необхідність оновлення або заміни вже існуючого програмного забезпечення. Тому, розробка критеріїв за якими підприємство може обрати той чи інший продукт, може значно спростити процес комп'ютеризації будь-якого підприємства, не залежно від його розмірів.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.**

Питання щодо вирішення проблем при комп'ютеризації бухгалтерського обліку знайшли своє відображення в працях: В.П. Завгороднього, О.П. Ільїної, С.В. Івахненко, Н.М. Лисенко. Фірми-розробники програмного забезпечення також частково розкривають ці питання. Проте швидкі технічні та технологічні зміни спричиняють відставання інформаційних джерел від реального стану справ на ринку програмного забезпечення, тому актуальні інформаційні джерела з проблем комп'ютеризації та вибору програмних продуктів відображають, в основному, лише функціональні можливості окремих програм, а систематизація та розробка основних критеріїв за якими можливо здійснити вибір того чи іншого продукту для здійснення комп'ютеризації підприємства практично відсутня.

Безпосередньо, питання оцінки критеріїв та проблем вибору програмного забезпечення для комп'ютеризації бухгалтерського обліку підприємства розглядають: С.М. Деньга [1], В.О. Александрова [7], К.С. Жадько [3], А.А. Кошулько [11], С.С. Лопатіна [7], О.І. Малкова [9], О.В. Мінаков [10], В.М. Назаренко [11] та Н.В. Назаренко [11].

**Метою дослідження** є огляд основних інформаційних продуктів для комп'ютеризації підприємства, виділення основних чинників, що впливають на їх вибір,

обґрунтування критеріїв оцінки програмного забезпечення з метою ефективного вибору, впровадження та використання на великих за розміром підприємствах, а також висловлення пропозиції щодо вибору конкретного програмного продукту для побудови комп'ютерної інформаційної системи великого за розміром підприємства.

#### **Викладення основного матеріалу.**

Динамічність змін на підприємствах зумовлює потребу в інформації, яка повно, своєчасно та достовірно відображає господарські процеси й забезпечує можливість прийняття управлінських рішень. Джерелом такої інформації виступає бухгалтерський облік.

Впровадження сучасних комп'ютерних технологій на підприємстві дає можливість розширити склад та зміст інформаційної системи бухгалтерського обліку, яка детально відображає всі процеси, що відбуваються при здійсненні господарської діяльності. Комп'ютеризація бухгалтерського обліку дає можливість управлінському персоналу оперативного отримувати необхідну облікову інформацію. Це створює передумови вдосконалення процесу прийняття рішень на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях управління підприємством. Проте, для оперативного забезпечення управлінців всією необхідною інформацією про діяльність підприємства та здійснення управління діяльністю, необхідна комп'ютеризація не лише бухгалтерського обліку, а всієї інформаційної системи підприємства, що в свою чергу, дозволить інтегрувати всю інформацію підприємства в єдиній інформаційній базі.

Підприємство на якому вирішили здійснити перехід від ручного способу обробки даних до комп'ютеризованого може здійснити даний перехід одним із трьох варіантів, а саме: створити програмне забезпечення самостійно, замовити проект у спеціалізованій фірмі або ж придбати універсальне програмне забезпечення.

Перший та другий варіант здійснення комп'ютеризації, в основному, обирають великі підприємства, оскільки дані варіанти враховують специфічні галузеві або ж організаційні особливості підприємства.

Таким чином, на першому етапі здійснення комп'ютеризації підприємства необхідно визначити, яким із наведених способів буде отримано програмний продукт. Створення програмного продукту власними силами потребує залучення кваліфікованих спеціалістів для даної розробки та значних фінансових витрат. Під час створення програмного забезпечення може виникнути ситуація, в результаті якої термін розробки та впровадження програмного продукту займе тривалий час, що в свою чергу, буде не вигідним керівництву. Замовлення розробки програмного продукту у спеціалізованій фірмі буде дорого коштувати для підприємства та не кожне підприємство може дозволити собі даний варіант. Тому в даній статті буде розглядатися третій варіант, а саме придбання готового програмного продукту та критерії за якими його слід обрати.

Перш ніж переходити до безпосереднього розгляду критеріїв за якими слід обирати програмне забезпечення для комп'ютеризації певного підприємства, необхідно визначити основні класи програм призначених для комп'ютеризації підприємств та, зокрема, ведення бухгалтерського обліку.

Переважає більшість авторів, серед яких, С.В. Івахненко [4], поділяють програмне забезпечення, призначене для комп'ютеризації, за об'єктами обліку, а саме на: програмне забезпечення орієнтоване на ведення домашньої бухгалтерії, ведення обліку на малих, середніх, великих підприємствах та багатогалузевих корпораціях. Дану класифікацію наведено на рис. 1.



Рис. 1. Класифікація програмного забезпечення для комп'ютеризації бухгалтерського обліку

З рис. 1 видно, що програми різних класів призначені для різних за розміром підприємств. Проте, відповідно до мети даної статті ми розглядатимемо програмне забезпечення саме для комп'ютеризації великих підприємств. Програмні продукти даного класу характеризуються веденням комплексної бухгалтерії підприємства та мають модульну побудову.

Першочерговим етапом вирішення поставленої мети, вважаємо за необхідне визначити, які підприємства відносяться до великих. Таким чином, відповідно до Господарського кодексу України, великими підприємствами визнаються підприємства, в яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік перевищує тисячу осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за рік перевищує суму, еквівалентну п'яти мільйонам євро за середньорічним курсом Національного банку України щодо гривні.

Також для великого підприємства характерними особливостями є:

- територіально розподілена структура, до якої входить значна кількість підрозділів та дочірні компанії;

- багаторівнева система управління;

- широкий асортимент продукції, що випускається, значна кількість клієнтів;

- значна кількість постачальників сировини і комплектуючих виробів;

- потреба в оперативній консолідованій звітності та узгодженому корпоративному плануванні тощо.

Як правило, великі підприємства (корпорації) мають велику адміністративну й обслуговуючу системи, визначену кількість територіально роз'єднаних структурних одиниць. Одержання узагальненої інформації про зміни, що відбуваються з ресурсами підприємства протягом одного робочого дня за різними ділянками, цехами, центрами, для досягнення поставлених цілей, – є важливим елементом керування підприємством. Тим більше, що відчутний ефект від впровадження якісної комп'ютеризованої системи може бути отриманий саме на великих підприємствах [9, с. 258].

Розглянувши класифікацію програмного забезпечення для комп'ютеризації бухгалтерського обліку, визначимо основні чинники та критерії, що впливають на його вибір. Вимоги бізнесу до комп'ютеризованих систем бухгалтерського обліку є досить різноманітними в залежності від масштабів підприємств та галузі здійснення господарської діяльності. Так, для великих підприємств, чисельність працівників бухгалтерської служби яких становить від 10

до 30 осіб і більше, а також добре виражена спеціалізація діяльності, можна із впевненістю стверджувати, що в такому разі потрібна управлінська система.

Другим важливим чинником при виборі програмного забезпечення є галузь здійснення господарської діяльності підприємства. Останнім часом вітчизняний ринок програмних продуктів наповнився універсальними програмами для підприємств різних галузей, які вже пройшли етап випробування на практиці та максимально враховують особливості галузей виробництва. Запропоновані галузеві рішення для підприємств громадського харчування, харчової, хімічної, будівельної, металургійної

промислової, паливно-енергетичного комплексу, підприємств транспорту, торгівлі, банків, страхових компаній тощо [1, с. 414].

Також при комп'ютеризації необхідно враховувати її вплив на організаційну структуру підприємства та визначити, який комплекс завдань буде охоплений нею.

Щодо критеріїв вибору програмного забезпечення, то О.І. Малкова [9] провела дослідження публікацій за кілька років, а саме 1993–2001 роки в сфері аналізу розробок щодо комп'ютеризації бухгалтерського обліку. Узагальнивши накопичений досвід, можна виявити дванадцять основних критеріїв вибору програмного продукту, що представлено у табл. 1.

Таблиця 1. Основні критерії вибору програмного забезпечення з комп'ютеризації бухгалтерського обліку

№ з/п	Критерій вибору програмного продукту	Науковці, що виділяють даний критерій
1	Авторитетність ("солідність") розроблювача	Аглицький І., Брага В.
2	Співвідношення витрат та вигоди (ефективність)	Осейко М., Осипцев В., Сивак О., Тимофеев Е.
3	Ступінь універсальності	Івахненко С.
4	Функціональна повнота	Осипцев В., Риндін О., Тимофеев Е., Шамаєв Г.
5	Зрозумілість системи	Аглицький І., Гоголев О., Михайлов Ю.
6	Зручний інтерфейс	Аглицький І., Гоголев О., Михайлов Ю.
7	Надійність	Аглицький І., Івахненко С., Осипцев В., Тимофеев Е.
8	Сумісність програмного забезпечення	Брага В., Осейко М., Сивак О.
9	Технічні параметри	Гоголев О., Михайлов Ю.
10	Рівень сервісного обслуговування	Булатов М.
11	Варіабельність	Брага В.
12	Ступінь захисту інформації і контролю даних	Сивак О., Осейко М.

Критерії вибору програмного забезпечення, наведені в табл. 1, є універсальними, їх можна застосовувати під час здійснення комп'ютеризації для вибору програмного продукту не залежно від розміру підприємства.

Велике за розміром підприємство, вимагає дещо іншого підходу до комп'ютеризації. Комп'ютеризована система бухгалтерського обліку повинна забезпечувати інформаційний взаємозв'язок завдань обліку з іншими підсистемами управління підприємством, органічно входити до складу загальної інформаційної системи підприємства. Однак, для ефективного управління великим підприємством, функцій, які притаманні

найбільш розповсюдженими системами комплексної бухгалтерії недостатньо.

Особливостями функціонування інформаційних систем при комп'ютеризації великих підприємств є значні обсяги даних для обробки та зберігання, велика кількість робочих місць. Таке програмне забезпечення працює у багатокористувацькому режимі в єдиному інформаційному просторі, де фіксація інформації відбувається безпосередньо на робочих місцях та одночасно стає доступною керівникам різних структурних підрозділів. Такі системи, як правило, є мережними. Комп'ютерна інформаційна система великого підприємства має повний набір функціональних завдань та

забезпечує управління підприємством в цілому. Отже, одним із критеріїв вибору програмного забезпечення для великих підприємств є місце зберігання даних.

Відповідно до цього критерію, програмні продукти, призначені для створення комп'ютерної інформаційної системи підприємстві можна поділити на наступні:

а) локальні інформаційні системи – зосереджують всі свої ресурси в межах підприємства. Передача даних відбувається через локальну мережу, у якій функціонують:

– засоби керування ресурсами (мережеві операційні системи, системи керування базами даних тощо);

– сервери (бази даних, WEB-сервер, файловий сервер, поштовий сервер тощо);

– прикладна база даних;

– засоби захисту інформації;

– засоби комунікації;

– персонал.

Комп'ютерні інформаційні системи з даною архітектурою використовуються при комп'ютеризації діяльності територіально цілісних підприємств.

б) інформаційні системи розподіленої обробки даних представляють сукупність територіально розподілених підсистем, об'єднаних за допомогою телекомунікаційної мережі передачі даних у єдину інформаційну систему. Кожна з підсистем є автономною та містить апаратні і програмні засоби, призначені для підтримки роботи користувачів, а також персонал, що виконує функції системного адміністрування, керування мережними ресурсами та технічною підтримкою. Прикладні програмні продукти та дані, які використовуються різними підрозділами підприємства розміщуються на серверах підсистеми. Обмін інформацією з іншими підсистемами здійснюється через певний інтервал часу за допомогою телекомунікаційної мережі передачі даних, зокрема Internet.

При комп'ютеризації діяльності територіально розподілених підприємств та підприємств, що мають філії

використовуються комп'ютерні інформаційні системи з вище наведеною архітектурою.

До основних критеріїв вибору програмного забезпечення для комп'ютеризації великого підприємства можна віднести:

– забезпечення інформаційного взаємозв'язку окремих модулів підприємства;

– можливість одержання необхідної інформації з будь-якого структурного підрозділу незалежно від його місця розташування;

– прискорення процесу обробки та передачі необхідних відомостей;

– підвищення контролю даних та забезпечення зворотного зв'язку;

– надання інформації у формі зрозумілій не лише фахівцю з бухгалтерського обліку;

– формування інформації в міру виникнення потреби в ній;

– перехід від чітко регламентованих термінів подачі даних до запитальних;

– розширення спектру наданих можливостей для користувача (аналіз, прогнозування тощо);

– можливість ведення бухгалтерського обліку та подання звітності згідно МСФЗ тощо.

Окрім основних критеріїв вибору інформаційної системи для комп'ютеризації великого підприємства, можуть використовуватися й інші:

– повнота функціональних можливостей інформаційної системи;

– можливість швидкого переналагодування;

– необхідність додаткових капіталовкладень на придбання СУБД;

– вартість обладнання (апаратного забезпечення) необхідного для забезпечення функціонування інформаційної системи;

– адаптація до законодавства України;

– кількість підтримуваних операційних систем сервером та кількість підтримуваних СУБД;

– вартість придбання та впровадження інформаційної системи.

В табл. 2 представлено критерії за якими проведено порівняння інформаційних систем як вітчизняного, так закордонного виробництва, що найбільш розповсюджені та застосовуються на великих виробничих підприємствах України.

Таблиця 2. Порівняння КІС на виробничих підприємствах України [11]

Назва інформаційної системи	Повнота функціональних можливостей ІС виробничих підприємств	Можливість швидкого перенастроювання	Необхідність додаткових капіталовкладень на придбання СУБД	Вартість обладнання	Адаптація до законодавства України	Кількість підтримуваних ОС сервера	Кількість підтримуваних СУБД	Вартість
<b>Західні корпоративні інформаційні системи</b>								
BaanERP	1	1	1	2	1	2	2	4
IFS Applications	2	1	1	2	0	2	0	4
Scala	2	1	1	2	1	2	0	3
Maconomy	1	1	1	0	0	2	1	1
MFG/PRO	0	1	1	1	1	2	1	1
Microsoft Dynaamics AX/NAV	1	1	0	2	0	0	0	2
mySAP Business Suite	2	1	1	2	1	2	2	4
Oracle E-Business Suite	1	1	0	2	1	2	0	4
Oracle EnterpriseOne	2	1	0	2	1	2	1	4
SyteLine	2	1	2	1	0	1	1	2
<b>Корпоративні інформаційні системи країн СНД</b>								
ІС: Підприємство 8.0	2	1	0	1	1	1	0	0
Галактика-ERP	2	1	1	1	1	2	2	2
Моноліт SQL	1	1	1	1	1	1	1	2
<b>Українські корпоративні інформаційні системи</b>								
BS Integrator	2	1	1	1	1	1	1	2
DeloPro	1	1	0	0	1	0	1	0
GMS Office Tools	1	1	1	0	1	1	1	0
GrossBee XXI	1	1	1	0	1	2	1	1
IT-Підприємство	2	1	1	1	1	2	2	1
КАИ	2	1	1	0	1	1	2	0
PDS	2	1	1	2	1	1	1	1
SIReD Підприємство	1	1	1	1	1	0	1	0
SVOD	1	1	0	1	1	1	0	1
TETRA.ОФИС	0	1	1	2	1	1	0	0
Акцент	0	0	0	0	1	1	1	0
Бизнес-Експерт	0	1	1	1	1	2	1	0
Виртуоз	2	1	0	2	1	1	1	1
ІС-ПРО	1	1	1	0	1	2	1	0
КУБ-4	1	1	1	1	1	1	1	1
Облік	1	1	0	1	1	2	1	1
Парус-Підприємство	2	0	0	1	1	1	0	3
РАДЖА	0	0	1	2	1	1	2	0
САБ	0	1	0	1	1	1	0	0
СВІТ Проф.Підприємство	1	0	1	1	1	2	1	0
СФЕРА/5	2	1	0	1	1	2	1	4
Триплан	1	1	0	0	1	2	0	0
Універсал	1	1	0	1	1	2	0	1
Флагман	0	1	1	1	1	1	1	1

У табл. 2 в стовпчиках 2-9 приведені характеристики систем за критеріями, що формалізовані таким чином:

– “повнота функціональних можливостей інформаційних систем виробничих підприємств”: 0 – інформаційна система взагалі не адаптована, 1 – адаптована, 2 – повністю адаптована;

– “можливість швидкого переналагодження”: 0 – немає можливості, 1 – є можливість;

– “необхідність додаткових капіталовкладень (наприклад – придбання СУБД)”: 0 – немає необхідності, 1 – є необхідність;

– “вартість обладнання”: 0 – низька, 1 – середня, 2 – висока;

– “адаптація до законодавства України”: 0 – не адаптовано, 1 – адаптовано;

– “кількість підтримуваних ОС сервера”: 0 – 1 ОС, 1 – 2-3 ОС, 2 – 4 і більше ОС;

– “кількість підтримуваних СУБД”: 0 – одна СУБД, 1 – 2-3 СУБД, 2 – 4 і більше;

– “вартість”: 0 – до 30 тис. USD, 1 – 31-60 тис. USD, 2 – 61-90 тис. USD, 3 – 91-125 тис. USD, 4 – 126 тис. USD і більше.

Проаналізувавши ринок програмного забезпечення для комп’ютеризації виробничих підприємств, керівникам великих підприємств, що прагнуть впровадження на підприємстві комп’ютеризованої інформаційної системи, можна запропонувати наступне:

– для великих промислових підприємств кращим варіантом на сьогодні, з програмних продуктів українських розробників, є ІТ-Підприємство. У порівнянні з іншими постачальниками інформаційних систем для промислових підприємств корпорація “Інформаційні технології” має незаперечні конкурентні переваги, серед яких:

– система ІТ-Підприємство – єдина вітчизняна ERP, MRP II, MES, APS – система, орієнтована на комплексну автоматизацію промислових підприємств;

– кількість успішних впроваджень системи ІТ-Підприємство на промислових підприємствах перевищує загальна кількість впроваджень в Україні конкуруючих продуктів;

– система ІТ-Підприємство орієнтована на автоматизацію промислових підприємств України й Росії. Робота безпосередньо з розроблювачем системи дозволяє оперативно врахувати специфічні особливості підприємства, виконати розробку індивідуальних модулів під замовлення;

– відкрита архітектура побудови системи ІТ-Підприємство, що забезпечує можливість супроводу системи силами відділу АСУ підприємства.

Також, система ІТ-Підприємство є переможцем всеукраїнського конкурсу виробників програмного забезпечення “Soft Regatta 2002”, “Soft Regatta 2003”, “Soft Regatta 2004”, “Soft Regatta 2005” у номінації “Комплексні системи для автоматизації промислових підприємств” [15].

Проте, одним із головних недоліків даної системи, в порівнянні з конкуруючими продуктами фірми “1С”, а саме “1С:Предприятие 8.0 Управление производственным предприятием”, є її вартість, що перевищує, як видно з таблиці 2, вартість продукту “1С” майже вдвічі.

Тому, найбільш доцільним на підприємстві є впровадження інформаційної системи “1С:Предприятие 8.0 Управление производственным предприятием”.

“1С:Предприятие 8.0 Управление производственным предприятием” позиціонується як продукт ERP-класу, і вирішення бухгалтерських облікових завдань не є для нього основним призначенням.

Управління виробничим підприємством (УВП) пропонує:

– планування продажів, виробництва, постачання;

– управління потоками потреб;

– управління даними про виробу;

– позмінне планування виробництва;

– технічне обслуговування і ремонти

устаткування;

– фінансове планування;

– управління взаєминами з клієнтами;

– управління персоналом;

– бюджетування;

– облік за міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ);

– аналітична звітність;

– створення територіально розподілених баз даних. Довільна підлеглість баз даних, що обмінюються інформацією, можливість довільної фільтрації потоків даних, управління процесами обміну на рівні інформаційних пакетів, обмін між базами різної структури.

УВП може бути впроваджене не тільки на виробництві. Програмний продукт містить широку кількість функцій для будь-якого підприємства, яке поставило собі за мету автоматизувати управлінські і облікові функції. За статистикою, близько 50 % покупців УВП – підприємства не виробничої сфери [9].

Недоліками даної системи є наступне:

– не всі налагодження УВП достатньо якісно документовані, що створює передумови до здійснення впровадження програмного продукту саме спеціалізованими компаніями;

– чим більша кількість змін внесена до різних ділянок УВП, тим складніше відбувається оновлювання системи;

– необхідність доопрацювання підсистем планування та управлінського обліку під потреби певного підприємства;

– система є не досить простою в освоєнні, при впровадженні потрібні відповідні інструкції користувачам та схеми основних бізнес-процесів підприємства;

– не адаптований алгоритм перенесення даних в УВП з попередніх систем використовуваних раніше на підприємстві (окрім “1С:Предприятие 7.7”).

Аналогічні програмні продукти інших розробників вимагають серйозних капіталовкладень в придбання та впровадження, не говорячи вже про достатньо дорогий супровід.

Фірма “1С” запропонувала цілком гідний програмний продукт за прийнятну ціну. Однак, впровадження як і раніше включає значну працю співробітників фірми, що впроваджують програмний продукт відносно

доопрацювання модулів системи. В цьому і полягає основна відмінність систем на базі “1С” від продуктів фірм-конкурентів. Програмні продукти на базі “1С:Предприятие” дозволяють довільним чином змінювати функціональність будь-якої з функціональних ділянок шляхом програмної зміни системи за допомогою вбудованої мови. Тому, на нашу думку, впровадження даної системи на підприємстві є найдоцільнішим вибором.

**Висновки та перспективи подальших досліджень.** На підставі проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

Вимоги бізнесу до комп’ютеризованих систем бухгалтерського обліку є досить різноманітними в залежності від масштабів підприємств та галузі здійснення господарської діяльності. Для великих підприємств, в яких бухгалтерський апарат є досить чисельним необхідною для впровадження є управлінська інформаційна система.

При визначенні основних критеріїв вибору програмного забезпечення значна увага була приділена питанням комп’ютеризації великих підприємств, критеріями вибору програмного забезпечення для яких є: забезпечення взаємозв’язку окремих модулів підприємства, можливість одержання необхідної інформації з будь-якого структурного підрозділу незалежно від місця його розташування на підприємстві; прискорення процесу обробки та передачі необхідних відомостей; підвищення контролю даних та забезпечення зворотнього зв’язку; формування інформації в міру виникнення потреби в ній; розширення спектра наданих можливостей для користувача (аналіз, прогнозування тощо).

Визначено параметри класифікації комп’ютерних систем обліку, що мають першочергове значення при їх виборі та які впливають на ефективність роботи підприємства. Основним параметром класифікації виступає об’єкт обліку, в даному випадку – безпосередньо саме підприємство, а вибір програмного забезпечення для його комп’ютеризації буде



залежати від його розміру, масштабу, типу управлінської структури, а також характеру побудови облікової системи.

Обґрунтовано необхідність та ефективність впровадження інформаційних систем корпоративного типу на великих підприємствах та сформульовано основні особливості, які властиві системам цього класу. Особливостями даних систем є значні обсяги даних для обробки та зберігання, велика кількість робочих місць (більше 100), територіальна й тимчасова розподіленість даних, напружений мережевий трафік. Корпоративні системи працюють у багатокористувацькому режимі на єдиному інформаційному просторі, де фіксація інформації відбувається безпосередньо на робочих місцях і одночасно стає доступною будь-якому керівнику. Інформаційна система корпорації має повний набір функціональних завдань та забезпечує управління підприємством в цілому.

Запропоновано найбільш оптимальний на даний момент програмний продукт, спрямований на комп'ютеризацію великого підприємства, а саме "1С:Предприятие 8.0 Управление производственным предприятием". Даний продукт має весь спектр можливостей для забезпечення управління великим підприємством та відрізняється від аналогічних конкурентних комп'ютерних інформаційних систем меншою вартістю.

Перспективним напрямком є здійснення подальших досліджень ринку програмного забезпечення спрямованого на комп'ютеризацію усіх процесів господарської діяльності на підприємстві, оскільки при його постійній динамічній зміні, відбувається вихід нових та вдосконалення вже існуючих програмних продуктів. А також, вдосконалення визначених критеріїв вибору програмного забезпечення під впливом нових умов діяльності підприємств, що диктує конкурентне середовище.

#### Список використаної літератури:

1. *Деньга С.М.* Комп'ютеризація обліку на підприємствах різних масштабів та галузей // Вісник національного університету "Львівська Політехніка" / Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку – Львів, 2007. – № 576 – С. 409.

2. *Довгаль Ю.Д.* Необхідність організації бухгалтерського обліку в умовах застосування комп'ютерних технологій // Матеріали VIII міжнародної науково-практичної конференції, Дніпропетровськ, 7-21 лютого 2005. – Том 81 Облік і аудит. – С. 54.

3. *Жадько К.С.* Вибір програмного забезпечення для автоматизації бухгалтерського обліку підприємств // Вісник Дніпропетровського Державного Фінансово-Економічного Інституту / Економічні науки. – Дніпропетровськ, 2005. – Том 2 – С. 409.

4. *Івахненко С.В.* Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку: історія, теорія, перспективи: Наукове видання. – Житомир, АСА, 2001. – 416 с.

5. *Івахненко С.В.* Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудит: Навч. посіб. – 3-тє вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2006.

6. *Лисенко Н.М.* Методологічні засади автоматизації бухгалтерського обліку підприємств // Проблеми теорії і практики обліку, аналізу, аудиту та шляхи їх вирішення: Матеріали Всеукраїнської наук.-метод. конф. 3-5 травня 2006 р. – Севастополь: Вид-во СевНТУ, 2006 – С. 212.

7. *Лопатіна С.С., Александрова В.О.* Особливості вибору, систематизації та розвитку корпоративних автоматизованих систем бухгалтерського облік // Вісник національного технічного університету "ХП". – № 58, Т. 3. – Харків. НТУ "ХП", 2005. – С. 179.

8. *Майдан Ю.* Внедрение на производстве "1С: Предприятие 8.0 УПП" // Корпоративные системы – 2007. – № 4. – С. 44-50.

9. *Малкова О.І.* Проблеми вибору, систематизації та розвитку автоматизованих систем бухгалтерського обліку // Вісник

Технологічного університету Поділля / Економічні науки. – Хмельницький, 2003. – № 5 Частина 2, Том 1 (55). – С. 256.

10. *Мінаков О.В.* Критерії вибору програмного забезпечення для ведення автоматизованого бухгалтерського обліку // Вісник Технічного університету Поділля / Економічні науки. – Хмельницький, 2005. – № 3, Том 3 (75). – С. 82.

11. *Назаренко В.М., Кошулько А.А., Назаренко Н.В.* Оценка критериев оптимальности КИС производственных предприятий // Корпоративные системы – 2007. – № 2. – С. 39-43.

12. *Петрук О.М., Легенчук С.Ф.* Облік і контроль міжнародних розрахунків із застосуванням інформаційно-комп'ютерних технологій // Вісник Житомирського державного технологічного університету / Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2005. – № 2 (32). – С. 152-166.

13. *Попкова Л.А.* Современные информационные технологии автоматизации бухгалтерского учета // Проблемы бухгалтерского учёта, анализа, контроля и статистики в инновационной экономике: материалы междунар. науч.-практ. конф. (Минск, 24-25 мая 2006 г.) – Мн.: БГЭУ, 2006. – С. 192.

14. *Тракало О.М.* Проблеми автоматизації бухгалтерського обліку // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції “Облік, аналіз і аудит у сучасному бізнесі”. – Львів, 27-28 травня 2004. – С. 333.

15. Офіційний сайт корпорації “Інформаційні технології” // Конкурентные преимущества IT-Предприятия. – [http://www.it.ua/products.php?cat\\_id=61&cat=62](http://www.it.ua/products.php?cat_id=61&cat=62).

ДИКИЙ Анатолій Петрович – аспірант кафедри бухгалтерського обліку і контролю Житомирського державного технологічного університету

Наукові інтереси:

– комп'ютеризація бухгалтерського обліку;  
– збереження та захист облікової інформації підприємства.

ДОВГАЛЬ Юрій Дмитрович – здобувач кафедри бухгалтерського обліку і контролю Житомирського державного технологічного університету

Наукові інтереси:

– проблемні питання внутрішнього контролю на підприємстві.